

Нормативно-правове забезпечення діяльності дитячих оздоровчих таборів денного перебування

У контексті реформування змісту системи освіти неможливо користуватися вже застарілими підходами до організації виховної роботи в сучасному пришкольньому таборі. Важливою умовою успішного функціонування цього процесу є створення механізмів управління виховною роботою зі школярами у пришкольніх таборах, яка потребує ґрунтовного вивчення та аналізу нормативно-правового забезпечення їх діяльності.

Ключові слова: дитячий оздоровчий табір денного перебування, пришкольній табір, нормативно-правові документи, які забезпечують діяльність пришкольніх таборів.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Виховання учнів не обмежується рамками школи, воно продовжується і розширюється поза її межами – в позакласній і позашкільній роботі. У Державній національній програмі „Освіта” („Україна ХХІ ст.”) визначено, що одним із основних напрямів позашкільної освіти є оздоровчий, який забезпечує необхідні умови для змістовного відпочинку та передбачає оволодіння вихованцями знання про здоровий спосіб життя, організацію їх оздоровлення, набуття і закріплення навичок, зміцнення особистого здоров'я і формування гігієнічної культури особистості [1].

Літо відкриває у дитячій уяві ейфорію повної свободи від шкільних занять, горизонти нових зустрічей і вражень, захоплюючих мандрівок. Однією з основних форм організації літнього відпочинку дітей є літні оздоровчі заклади денного перебування (пришкольні табори), метою яких є: оздоровлення дітей, створення у них доброго емоційного настрою, привнесення почуття гри, романтики в їхнє повсякденне життя; виявлення інтересів, захоплень дітей, розвиток бажання дістати нові знання, вміння, навички; навчання дітей діяти в колективі; залучення до трудових справ на користь і радість оточуючих.

В Україні функціонують пришкольні табори майже у кожному загальноосвітньому закладі, проте їх діяльність не є достатньо ефективною. Це пов'язано з масовим скороченням структур позаурочної роботи з учнями, з відсутністю механізмів управління виховною роботою зі школярами в пришкольніх таборах, а також низьким рівнем нормативно-правового та науково-методичного забезпечення їх функціонування.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Теоретична і практична значущість проблеми виховної роботи з молодшими школярами є однією з актуальних у психолого-педагогічній науці. Питання організації відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід висвітлено у наукових дослідженнях О.В.Биховської, В.М.Горбинко, Ж.В.Петроцько та ін. Методику виховної роботи в літніх оздоровчих таборах розкрито у працях В.І.Коваленко, А.І.Конончук, І.М.Пінчук, В.М.Солової та ін. Е.І.Федорчук, В.А.Гурська розробили методичні рекомендації щодо організації виховної роботи з дітьми в літній період.

Формулювання цілей статті... Метою статті є висвітлення сутності нормативно-правової бази функціонування дитячих оздоровчих таборів денного перебування.

Виклад основного матеріалу... У Законі України „Про оздоровлення та відпочинок дітей” визначено, що табір з денним перебуванням – це табір, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин [3]. Н.В.Настенко, Г.А.Каліберда, Л.Л.Халецька, В.О.Сліпак визначають, що пришкольній табір – це самостійна адміністративна структура при загальноосвітньому навчальному закладі, метою якого є зміцнення здоров'я, організації активного відпочинку, задоволення інтересів та духовних потреб дітей і підлітків [7].

Орієнтація на дитину та її потреби, створення умов для забезпечення її всебічного розвитку, орієнтація педагогів на ефективну самокеровану індивідуальну та колективну діяльність – такий зміст нової парадигми управління виховною роботою у пришкольньому таборі на сучасному етапі. Для того, щоб управлінський процес на всіх її рівнях був ефективним, кожен керівник, педагог повинен мати чітке уявлення про нормативно-правові документи щодо забезпечення діяльності дитячих оздоровчих таборів денного перебування, дотримуватись та забезпечувати чітке їх виконання.

До нормативно-правових документів щодо забезпечення діяльності дитячих оздоровчих таборів денного перебування відносять:

1. *Нормативно-правові документи* щодо організації літнього відпочинку школярів:
- Державна програма відпочинку та оздоровлення дітей на 2010-2015 рр. (проект);

- Обласна програма відпочинку та оздоровлення дітей на період до 20__ року, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації;
  - Наказ управління облдержадміністрації „Про організацію оздоровлення, відпочинку та зайнятості дітей і підлітків влітку 20__ року”;
  - Декларація прав дитини (1959 р.)
  - Конвенція про права дитини (1991 р.);
  - Закон України „Про оздоровлення та відпочинок дітей” (2008 р.).
  - Закон України „Про охорону дитинства” (2001 р.);
  - Закон України „Про позашкільну освіту” (2005 р.);
  - Закон України „Про попередження насильства в сім’ї” (2001 р.).
- Розкриємо основні їх змістові аспекти.

На основі Державної програми відпочинку та оздоровлення дітей (2008 р.) складається Обласна програма відпочинку та оздоровлення дітей на період до 2011 року, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації та видається наказ управління облдержадміністрації „Про організацію оздоровлення, відпочинку та зайнятості дітей і підлітків влітку 2011 року”. У обласній програмі відпочинку та оздоровлення дітей зазначено основну мету програми: створення дієвого механізму організації, проведення відпочинку та оздоровлення дітей, молоді Хмельниччини, який повинен враховувати соціально-економічні, територіально-географічні особливості, потреби регіону та бути спрямованим на збільшення як якісних, так і кількісних показників оздоровлення та відпочинку.

З моменту створення ООН проблема дітей та їх благополуччя стають у центрі уваги світової громадськості. Світове співробітництво продовжує закладати і впроваджувати в життя основні принципи гуманістичної політики стосовно дітей: у 1959 р. прийнято *Декларацію прав дитини*. Аналізуючи зміст проголошених у ній принципів, можна виділити такі права дитини [9]: на медичне обслуговування, гру, інформацію, вільно виражати свої власні думки, вибирати віросповідання, навчання, любов і піклування, повноцінне харчування.

Протягом наступних двох десятиріч на засіданнях ООН дискутувались питання, пов’язані з неможливістю в повному обсязі реалізувати принципи, які містить Декларація прав дитини, обговорено доповіді про серйозні порушення прав дітей. Визнано, що інтереси дітей і батьків не завжди співпадають. У результаті було створено комісію з підготовки *Конвенції про права дитини*, котра працювала протягом 10 років і запропонувала її текст, який був прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 р. на засіданнях конгресу, без голосування, за загальною згодою. Документ вступив у силу з 2 вересня 1990 р. – з того моменту, коли був ратифікований двадцятьма країнами світу. Для України Конвенція про права дитини вступила в силу 27 лютого 1991 р. після ратифікації її Верховною Радою України. Головна мета Конвенції про права дитини полягає у максимальному захисті інтересів дитини, її положення спрямовані на забезпечення дітям основних умов, які необхідні для життя (їжа, вода, охорона здоров’я); можливості розвитку (гра, освіта); захист (від зловживань, експлуатації, збройних конфліктів); право на участь (висловлювати свою точку зору, право бути почутим) [6]. Стаття 31 проголошує, що „держави-сторони визнають право дитини на відпочинок і дозвілля, право брати участь в іграх і розважальних заходах, що відповідають її віку, та вільно брати участь у культурному житті та займатися мистецтвом; держави-сторони поважають і заохочують право дитини на всебічну участь у культурному і творчому житті та сприяють наданню їй відповідних і рівних можливостей для культурної і творчої діяльності, дозвілля і відпочинку” [6, с.15].

У Законі України „Про позашкільну освіту” (2005 р.) визначено у статті 6, що вихованці, учні мають право на здобуття позашкільної освіти відповідно до їх здібностей, обдарувань, уподобань та інтересів на принципі добровільності вибору типів закладів та видів діяльності, а також здійснюється за участю батьків або осіб, які їх замінюють, трудових колективів, громадських організацій, товариств, фондів [4].

Закон України „Про оздоровлення та відпочинок дітей” визначає основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, права, обов’язки та відповідальність усіх учасників процесу. У ньому зазначено, що державна політика у сфері оздоровлення та відпочинку дітей ґрунтується на таких принципах: рівності прав кожної дитини на оздоровлення та відпочинок; визнання пріоритетним у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування здійснення заходів, спрямованих на зміцнення здоров’я дітей шляхом організації оздоровлення та відпочинку; створення оптимальних умов для безпечного та ефективного перебування дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку; створення умов для зміцнення фізичного та психічного здоров’я дітей шляхом належної організації оздоровлення та відпочинку; надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки; адресності соціальної допомоги, що надається з державного і місцевих бюджетів для оздоровлення та відпочинку дітей [3].

У Законі України „Про оздоровлення та відпочинок дітей” визначено основні завдання виховної роботи в умовах літнього оздоровчого закладу: оздоровлення та фізичне удосконалення дітей; розвиток комунікативних здібностей, дружнього спілкування та взаємопідтримки; формування навичок культури поведінки, культури побуту; формування бережливого ставлення до природи, естетико-екологічної культури; ознайомлення з історією та культурою рідного краю; розвиток інтересу до історії та культури України, традицій і звичаїв українського народу; прилучення дітей до скарбниць світової художньої культури; розвиток дитячої художньої та технічної творчості; залучення дітей до обслуговуючої праці в умовах дитячого оздоровчого табору; трудове та економічне виховання дітей та підлітків [3].

Закон України „Про охорону дитинства” (2001 р.) визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і всебічний розвиток встановлює основні засади державної політики у цій сфері. У статті 23 проголошено, що діти мають право на об'єднання в самостійні та молодіжні громадські організації за умови, що їх діяльність не суперечить Конституції України та законам України, не порушує громадський порядок і безпеку держави, права і свободи інших осіб, не шкодить моралі та здоров'ю дітей та інших громадян [2].

II. Типове положення про дитячий оздоровчий заклад, затверджене наказом Державного комітету у справах сім'ї та молоді від 5 лютого 2004 р. №31. У Положенні визначено, що дитячий оздоровчий заклад у своїй діяльності має керуватися Конституцією України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами районного відділу освіти, рішенням місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також своїм положенням (статутом), розробленим на основі Типового положення про дитячий оздоровчий заклад, затвердженого наказом Державного комітету у справах сім'ї та молоді від 5 лютого 2004 р. №31 [8]. У Положенні про пришкільний табір визначено організаційно-правові засади діяльності районного пришкільного табору; охорона життя та здоров'я дітей: управління пришкільним табором та кадрове забезпечення та фінансово-господарська діяльність та матеріально-технічна база табору.

III. Книга наказів пришкільного табору, серед яких обов'язковими є накази:

- „Про підготовку та проведення літньої оздоровчої кампанії”;
- „Про організацію роботи шкільного оздоровчого табору”;
- „Про розподіл дітей по загонах і закріплення вихователів за загонами”;
- „Про відповідальність співробітників пришкільного табору за життя й здоров'я дітей”;
- „Про профілактичну роботу щодо запобігання дитячого травматизму”;
- „Про протипожежну безпеку в пришкільному таборі”.

Наведемо приклад оформлення одного з наказів.

Наказ про підготовку та проведення літньої оздоровчої кампанії

НАКАЗ

20.05.20__ р. м. Хмельницький №119

Про підготовку й проведення літньої оздоровчої кампанії 20__року

Згідно з планом роботи школи на 20__/20__навчальний рік та наказом відділу освіти облдержадміністрації №__від „__” квітня 20__року

НАКАЗУЮ:

1. Заступнику директора школи з виховної роботи _____:

1.1. Організувати роботу літнього оздоровчого табору (ЛОТ) на базі_____з червня по__липня 20__року.

1.2. За встановленим зразком скласти списки учасників ЛОТ на підставі заяв учнів за згодою їхніх батьків до__травня 20__року.

1.3. Підбір працівників табору здійснити спільно із засновником та керівником оздоровчого закладу.

1.4. Скласти строковий трудовий договір із працівниками оздоровчого табору згідно з чинним законодавством, в якому обумовити їх права і обов'язки, обов'язки засновників і адміністрації щодо їх матеріального та соціального забезпечення.

1.5. Під час організації роботи ЛОТ дотримуватися таких норм:

1.5.1. Форми, система та розміри оплати праці співробітників оздоровчого табору визначаються засновниками. Засновник табору в межах своїх повноважень за рахунок власних коштів може встановлювати педагогічним працівникам, спеціалістам, робітникам і службовцям табору ставки заробітної плати на рівні посадових окладів працівників аналогічних категорій відповідно до галузі народного господарства або підприємства, а також надавати їм додаткові трудові та соціально-побутові пільги. Підприємство, організація мають право матеріально заохочувати працівників оздоровчих таборів, які обслуговують певний трудовий колектив, але не входять до його складу.

1.5.2. Штатний розпис оздоровчого табору затверджується засновником відповідно до Типових штатів персоналу дитячих оздоровчих закладів і погоджується з профспілковим комітетом. З огляду на специфіку, обсяги й умови роботи в конкретному таборі та за наявності відповідних коштів до штатного розпису можуть вводитися додаткові посади.

1.5.3. На штатні посади в оздоровчий табір приймаються особи, які досягли 18-річного віку. До роботи кухарями та допоміжними працівниками на час виробничої практики під керівництвом майстра виробничого навчання можуть залучатися учні навчальних закладів відповідного профілю, які не досягли 18-річного віку. Школярі, учні професійно-технічних і середніх спеціальних закладів, які досягли 14-річного віку, за їх бажанням та за згодою одного з батьків або особи, яка його замінює, можуть прийматися на роботу в оздоровчий табір для виконання легкої допоміжної господарської роботи.

1.5.4. У разі прийняття на роботу кожен працівник має подати медичний висновок про стан здоров'я, ознайомитися з умовами праці, правилами внутрішнього розпорядку, посадовими обов'язками. У таборі призначаються відповідальні за охорону праці, протипожежну безпеку.

1.5.5. Для працівників оздоровчих таборів, як правило, встановлюється шестиденний робочий тиждень з одним вихідним днем. Вони забезпечуються безкоштовним проживанням і пільговим харчуванням. Розмір плати за харчування, яку повинні вносити працівники табору, визначається засновниками оздоровчого табору або обумовлюється колективним договором між адміністрацією підприємства і трудовим колективом. Засновник табору може надавати працівникам додаткові пільги. Пільги в оплаті праці педагогічним і медичним працівникам, залученим до роботи в таборі, надаються відповідно до нормативних документів Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства охорони здоров'я України.

2. Список педагогічних та інших працівників оздоровчого закладу подати на узгодження до ___ травня 20___ року.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора школи з виховної роботи _____.

Директор школи _____.

З наказом ознайомлені: _____.

Виконавець, телефон _____.

IV. Медичні документи:

- дозвіл районної санітарно-епідеміологічної служби на відкриття пришкільного табору;
- санітарні книжки працівників пришкільного табору;
- медичні довідки дітей про щеплення та епідемоточення;
- режим дня пришкільного табору;
- списки дітей, які потребують дієтичного харчування.

V. Організаційні документи:

- витяг із протоколу педагогічної ради про надання безкоштовного харчування для категорії дітей соціально незахищених верств населення (сироти і позбавлені батьківського піклування, малозабезпечені) (для учнів 5 - 9 кл.);

- заяви батьків;
- контингент пришкільного табору;
- штатний розпис;
- посадові інструкції для всіх працівників;
- графік роботи вихователів;
- графік роботи спеціалістів, залучених до роботи в пришкільному таборі;
- графік роботи технічних працівників;
- заяви батьків про відрахування вихованців з пришкільного табору;
- план роботи пришкільного табору;
- щоденне меню;

- журнал відвідування вихованцями оздоровчого табору;
- журнал обліку робочого часу вихователів пришкільного табору;

VI. Документи з питань профілактики травматизму та охорони здоров'я:

- інструкції з охорони праці та безпеки життєдіяльності для працівників та вихованців табору;
- куточок основ безпеки життєдіяльності та правил дорожнього руху;
- журнал реєстрації інструктажів з охорони праці та безпеки;
- інструкція про дії вихователів на випадок пожежі;
- план евакуації на випадок пожежі в пришкільному таборі;
- інструкція про поточні заходи (екскурсії, подорожі, походи).

Наведемо приклад інструкції про заходи протипожежної безпеки в навчальному закладі для працівників та вихованців пришкільного табору.

Інструкція про заходи протипожежної безпеки в пришкільному таборі

З метою забезпечення пожежної безпеки в приміщенні навчального закладу за адресою: _____

всі працівники, учні повинні керуватися цією інструкцією.

Для недопущення виникнення пожежі та дотримання приміщень у належному протипожежному стані працівники та учні навчального закладу *зобов'язані*:

1. Не захащувати службові приміщення, коридори, місця загального користування, підходи до засобів протипожежного гасіння, шляхів евакуації.

2. Підтримувати в належному стані електромережу, електроспоживачі (оргтехніку тощо).

3. Знати місце розташування та вміти користуватися первинними засобами пожежегасіння.

Категорично забороняється:

1. Використовувати побутові нагрівальні пристрої: електроплити, кип'ятильники тощо.

2. Зберігати та використовувати у приміщеннях легкозаймисті рідини та матеріали.

3. Користуватися тимчасовими електромережами.

4. Палити на робочих місцях та не в пристосованих для паління місцях.

5. Користуватися у приміщеннях відкритим вогнем.

Після закінчення роботи необхідно:

1. Зачинити вікна, фрамуги.

2. Вимкнути освітлення, оргтехніку та інші електроспоживачі, шляхом роз'єднання від розетки.

3. Зачинити приміщення.

Дії у разі виникнення пожежі:

1. негайно повідомити про пожежу за телефоном 101, вказавши при цьому адресу пожежі та своє прізвище.

2. Терміново сповістити всіх працівників.

3. Приступити до гасіння пожежі первинними засобами пожежегасіння і за потреби до евакуації людей та матеріальних цінностей.

4. За можливістю відключити електричний струм.

VII. Звіт про роботу пришкільного табору (по закінченню зміни).

Висновки... Дитячі оздоровчі табори денного перебування попри всі соціально-економічні негаразди в Україні законодавчо нормативно визнані, функціонують. Варто визнати, що для школи пришкільний табір – достатньо наболіле питання. Організація його роботи й функціонування протягом майже всього місяця лягає на плечі адміністрації школи та вчителів початкової ланки. В учнів старших класів цей час співпадає з іспитами та практикою, тому вчителі-предметники працювати в табір приходять лише на незначний час. Дуже важко розраховувати на творчу енергію та ентузіазм учителя по закінченню навчального року, замінити рутинну повсякденну роботу творчою, скрізь бачити позитив, не зводити оздоровлення учнів тільки до посиленого триразового харчування, прогулянок на свіжому повітрі та денного сну з читанням казок, не відкидати жодної цікавої та корисної пропозиції стосовно організації табору – ці завдання треба виконати, щоби вісімнадцять днів табірної зміни не перетворились на змарнований час.

Розкритий зміст нормативно-правових документів щодо забезпечення діяльності дитячих оздоровчих таборів денного перебування сприятиме успішному їх функціонуванню. Проте вважаємо за необхідне визначити та розкрити не менш важливі умови функціонування пришкільного табору, зокрема це *такі аспекти*, як спрямування змісту виховної роботи на збереження здоров'я, інтелектуальний, духовний і соціальний розвиток молодших школярів; забезпечення виховного характеру діяльності в організаційний, основний та заключний періоди табірної зміни; врахування вікових особливостей дітей та ін..

Список використаних джерел та літератури:

1. Державна національна програма „Освіта” („Україна XXI століття”). – К. : Райдуга, 1994. – 61 с. – (Нормативний документ).

2. Закон України „Про охорону дитинства” : прийм. 26 квіт. 2001 р. № 2402-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.ua.info/content/articles/4061.html>.

3. Закон України „Про оздоровлення та відпочинок дітей” : за станом від 4 вер. 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=375-17>.

4. Закон України „Про позашкільну освіту” : № 1841-III зі змінами від 06.06.2005 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.osvita.org.ua/pravo/law_03/.

5. Інструктивно-методичні матеріали з питань організації відпочинку та оздоровлення дітей / [упоряд. Л. А. Герасимчук, З. О. Чернега]. – Хмельницький, 2007. – 132 с.

6. Конвенція про права дитини. – К. : Укр. Правнича Фундація; Вид-во Право, 1995. – 32 с.

7. Настенко Н. В. Барви сонячного літа : навч. метод. посіб. [для директорів літніх таборів, вожатих, вихователів, інструкторів з фізкультури і спорту, плавання та педагогів-організаторів літнього відпочинку] / [упоряд. : Настенко Н. В., Каліберда Г. А., Халецька Л. Л., Сліпак В. О.]. – Полтава : ПОППО, 2006. – 50 с.

8. Типове положення про дитячий оздоровчий табір : за станом від 5 лют. 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.budinfo.org.ua/doc/1303302.jsp>.

9. Права дитини в Україні та їх реалізація. Юридичний довідник школяра / [упор. Л. В. Кузьменко]. – К., 2001. – 96 с.

Анотація
Н.В.Казакова

Нормативно-правове забезпечення діяльності дитячих оздоровчих таборів денного перебування

В контексті реформування змісту освіти неможливо використовувати вже застарілі підходи до організації виховної роботи в сучасному дитячому таборі. Важливим умовою успішного функціонування цього процесу є створення механізмів управління виховною діяльністю з дітьми у дитячих таборах. Це в свою чергу потребує детального вивчення та аналізу нормативно-правового забезпечення їх діяльності.

Ключові слова: дитячий оздоровчий табір денного перебування, дитячий табір, нормативно-правові документи, які забезпечують діяльність дитячих таборів.

Summary
N.V.Kazakova

The Normative and Legal Supply of the Day Camp Activity

In accordance with educational system's content reformation it is impossible to use inveterate methods of approach to the educational work organization in contemporary day camp. One of the main conditions for the successful functioning of this process is a creation of the mechanism of the educational work management at the day camp. And this condition needs to be studied and analyzed in normative and legal documentary support of its work.

Key words: day camp, normative and legal documents, which provide a day camp activity.

Дата надходження статті:

„16” лютого 2011 р.

УДК 78.071+785.6:378.09 (045)

І.В.КАЛЕНИК,
старший викладач
(м.Хмельницький)

Актуальні проблеми формування концертмейстерських якостей при опануванні курсу „Концертмейстерський клас” у студентів музично-педагогічних факультетів

У статті висвітлюються актуальні проблеми формування концертмейстерських якостей майбутнього вчителя музики. Наголошується, що їх вирішення сприятиме підвищенню якості навчального процесу, вихованню творчої особистості майбутнього фахівця.

Ключові слова: концертмейстерські якості, музична діяльність, „Концертмейстерський клас”.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Стратегічним завданням формування вищої школи згідно з Національною доктриною розвитку освіти, Державною програмою „Освіта” (Україна XXI ст.), Державною програмою „Вчитель” є виховання творчої особистості, спроможної здійснювати продуктивну професійну діяльність на високому загальнокультурному та фаховому рівнях.

У сучасній педагогіці вищої школи все більше уваги приділяється формуванню професійних якостей майбутнього фахівця.

До найбільш гострих актуальних проблем, пов'язаних з музично-педагогічним процесом, відноситься питання підготовки вчителя музики, його концертмейстерських умінь. Різноманітність форм практичної роботи, яка чекає на випускників вищих навчальних закладів, вимагає ґрунтовної підготовки до неї. Курси „Акомпанемент” та „Концертмейстерський клас” (фортепіано) належать до тих дисциплін, які супроводжують музиканта протягом всього його навчального та майбутнього професійно-творчого життя.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... У науково-методичній літературі минулого століття розглядалися переважно окремі питання вдосконалення професійних умінь та навичок концертмейстера. Так, у книзі М.Крючкова, виданій у 1961 році, „Искусство аккомпанемента как предмет обучения”, підкреслювалась необхідність розвитку навичок аккомпанемента з аркуша шляхом комплексного сприймання звуків при читанні нот, перетворення гармонічних фігурацій в акорди, спрощення складної фактури, знаходження гармонічної основи. Великого значення М.Крючков надавав процесуальному слуховому сприйняттю басових звуків, знанню вокальної партії ізольовано від фортепіанної тощо. Порушував автор також і проблеми підбору аплікатури при читанні з аркуша, розглядав питання транспонування [2]. Темі транспонування присвячена і книга О.Рафалович „Транспонирование в классе фортепиано” (1963 р.).